

Kültürel Bellek Kurumlarında Dijitalleştirme ve Dijital Koruma Politikaları

Digitization and Digital Preservation Policies in the Cultural Memory Institutions

Şahika EROĞLU

Makale Bilgisi / Article Information

Bu makaleye atf yapmak için / To cite this article:

Eroğlu, Ş. (2018). Kültürel bellek kurumlarında dijitalleştirme ve dijital koruma politikaları [Kültürel bellek kurumlarında dijitalleştirme ve dijital koruma politikaları başlıklı kitabın değerlendirmesi, T. Çakmak (Yazar)]. *Bilgi Dünyası*, 19(2), 325-328. doi: 10.15612/BD.2018.710

Makale türü / Paper type: Kitap Tanıtımı / Book Review

Doi: 10.15612/BD.2018.710

Geliş Tarihi / Received: 18.10.2018

Kabul Tarihi / Accepted: 31.10.2018

Elektronik Yayınlanma Tarihi / Online Published: 19.11.2018

İletişim / Communication

Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği / University and Research Librarians Association

Posta Adresi / Postal Address: Marmara Sok. No:38/17 06420 Yenışehir, Ankara, TÜRKİYE/TURKEY

Tel: +90 312 430 03 61; Faks / Fax: +90 312 430 03 61; E-posta / E-mail: bilgi@bd.org.tr

Web: <http://www.bd.org.tr/index.php/bd/index>

TANITIM - ELEŞTİRİ / REVIEWS

Kitap Tanıtımı / Book Review

Kültürel Bellek Kurumlarında Dijitalleştirme ve Dijital Koruma Politikaları

Digitization and Digital Preservation Policies in the Cultural Memory Institutions

Tolga ÇAKMAK

İstanbul: Hiper Yayın, 2017, ISBN: 978-605-2015-13-1

This study introduces the book titled "Digitization and Digital Preservation Policies in the Cultural Memory Institutions" which is written by Dr. Tolga Çakmak in 2017 and published by Hiperlink. In this book consisting of 5 chapters, topics related to digitization and digital preservation policies in the cultural memory institutions are covered. Furthermore subjects are defined within a proposed model. The author pays attention to using scholarly sources. This book has a big merit for cultural memory institutions as well as being reference source.

Bu çalışmada Dr. Tolga Çakmak tarafından kaleme alınan 2017 yılında Hiperlink Yayınevi tarafından yayımlanan "Kültürel Bellek Kurumlarında Dijitalleştirme ve Dijital Koruma Politikaları" başlıklı kitap tanıtılmaktadır. Kültürel Bellek kurumları olarak nitelenen kütüphaneler, arşivler ve müzelerde yapılan dijitalleştirme çalışmalarına yönelik uygulamaları kapsamlı bir şekilde ele alan çalışmanın, söz konusu kurumlar ve araştırmacılar açısından detaylı bir rehber olarak da kullanılabileceğini söyleyebiliriz. Dört bölüm yanı sıra sonuç ve kaynakça bölümlerinden oluşan kitabın içeriği değerlendirildiğinde yazarın güncel ve güvenilir kaynaklardan yararlanarak literatüre katkı sağladığı anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra çalışmada bilimsel bir dilin kullanıldığı ve kitabın anlaşılır bir şekilde kurgulandığı görülmektedir.

Kitapta, farklı disiplinlerce ele alınan kültürel miras ve kültürel mirasın korunmasına yönelik konular bilgi bilim alanı açısından değerlendirilmektedir. Kültürel mirasın sürdürülebilirliği, korunması ve erişiminin sağlanması kapsamında söz sahibi olan bilgi bilim alanının odağında olan dijitalleştirme konusu kitapta ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır.

Kitabın içindekiler ve önsöz bölümü incelendiğinde çalışmanın bir bölümünün yazarın 2016 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalında Prof. Dr. Bülent Yılmaz danışmanlığında yapmış olduğu “Türkiye’de Kültürel Bellek Kurumlarında Dijitalleştirme ve Dijital Koruma Politikaları: Bir Model Önerisi” (s.10) başlıklı doktora tezine dayandığı anlaşılmaktadır.

“Kültürel Bellek Kurumları ve Dijitalleştirme” başlığını taşıyan birinci bölümde kültürel bellek kurumlarında uygulanan dijitalleştirme süreçleri ele alınarak, ekipman seçimi, genel olarak ekipmanların özellikleri, kurumlar için hangi koşullarda hizmet alımının hangi koşullarda ise kurum içi çözümlerin avantaj taşıyacağı gibi ayrıntılar açıklanmıştır. Bölümde ayrıca kültürel bellek kurumlarında dijitalleştirme uygulamalarında karşılaşılan sorunlar derlenerek toplu bir görüntünün oluşturulmaya çalışıldığı görülmektedir.

Kitabın ikinci bölümünde kültürel bellek kurumlarında dijital koruma konusu açıklanmaktadır. Bu bölümde dijital koruma uygulamalarında yaşam döngüsü ve bileşenler literatürdeki modellerden hareket edilerek açıklanmaktadır. Bu bölümde dünyada konu kapsamında geliştirilen uygulama ve programların tanıtıldığı da dikkati çekmektedir. Bu bağlamda konuyla ilgili çalışmalarda kültürel bellek kurumlarından özellikle kütüphanelerin konuyu sahiplenerek dijital koleksiyonlar ve dijital koruma ile ilgili birimler oluşturdukları ve uygulamaları bu birimlerde gerçekleştirdikleri vurgulanmıştır. Kitabın bu bölümünde dijital korumaya yönelik “Hangi materyaller korunacak?”, “Dijital koruma işlemi yapılacak materyallerin koruma süresi ne kadar olacak?”, “Dijital koruma işlemleri ne zaman yapılacak?” ve “Hangi stratejiler belirlenecek?” gibi sorulara yönelik bilgilere de yer verilmiştir.

Kültürel bellek kurumlarının sahip oldukları koleksiyonların dijitalleştirme süreçlerinde ve dijital koruma uygulamalarında politikalar önemli bir yer tutmaktadır. Dijitalleştirme ve dijital koruma politikalarının ele alındığı kitabın üçüncü bölümünde bu konuyla ilgili politika belgelerinin içeriği hakkında açıklamalar sunulmaktadır.

Dijitalleştirme ve dijital koruma süreci birbirini etkileyen birden çok karar verme sürecini gerektirmektedir. “Kültürel bellek kurumları için dijitalleştirme ve dijital koruma politikası modeli” başlığında sunulan dördüncü bölümde ise söz konusu model ayrıntılandırılarak hem görselleştirilmekte hem de bileşen içerikleri anlatılmaktadır. Bu bağlamda konuyla ilgili dikkat edilmesi gereken hususları ilk dört bölümde teorik bir altyapı ile sunan çalışma sadece konunun teorik altyapısını değil aynı zamanda uygulama boyutunu da ele almıştır. Böylece kültürel bellek kurumlarında rehber olarak

da kullanılabilecek uygulamaları önerilen bir model ve politika belgesiyle konunun uygulama boyutu da sunulmuştur. Çalışma sonunda kültürel bellek kurumları için geliştirilen dijitalleştirme ve dijital koruma politikası taslağına yer verilerek uygulayıcılara öneri kaynak niteliğinde bir çalışma ortaya çıkarılmıştır.

Bellek kurumları kullanıcıların kültür ürünlerine farklı imkân ve kanallarla erişmelerine olanak tanımaktadır. Bu kurumların dijitalleştirme ve dijital koruma uygulamaları, kültürel miras ürünlerini daha iyi yansıtılmasına ve erişimine yönelik önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu noktada kültürel bellek kurumlarının koleksiyonlarının korunması, sürdürülebilirliklerinin sağlanması çerçevesinde dijitalleştirme ve dijital koruma süreçlerini doğru ve etkin yönetmeleri oldukça önemlidir. Kültürel bellek kurumlarında dijitalleştirme ve dijital koruma politikalarının oluşturulması açısından sunduğu model ve politika taslağı örneği ile bu çalışma, söz konusu kurumlar için başvurulacak temel bir kaynak olarak da değerlendirilmektedir. Kitabın ayrıca koleksiyonunda kültürel miras ürünleri bulunan, kütüphane, müze ve arşiv gibi kurumlar için dijitalleştirme politikası oluşturma, bu kurumlarda dijitalleştirme projelerinin planlanması ve dijitalleştirmeye yönelik iş süreçlerinin yapılandırılmasında, kurumlardaki karar vericiler ve yöneticiler için faydalı bir kaynak olduğunu söylemek mümkündür.

Dr. Şahika EROĞLU

*Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi,
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
e-posta: sahikaeroglu@hacettepe.edu.tr*